
Entrevista

ELS ÚLTIMS LLOPS A LES NOSTRES CONTRADES

Entrevista a Salvador Rius i Isern

En aquesta entrevista ens proposem parlar del llop, un animal avui desaparegut a les nostres contrades, però que, fa un centenar d'anys, encara vivia a les muntanyes de Prades, segons l'avi (Pere Barbarà) que encara en va veure. Ell deia que la seva fi fou la guerra carlina, quan, amb armes de foc més modernes, fou més fàcil exterminar-los.

El llop és molt semblant al gos pastor alemany, és de la família dels cànids, el seu pes varia entre 45 i 60 kgs., la femella és més petita: pesa entre els 35 i els 40 kgs.; és molt àgil; en una nit és capaç de recórrer dotzenes de Kms.; la seva època de zel és de desembre a febrer i en neixen de 4 a 6 llobetons; el color del pèl és grogós-gris; té la boca armada de quaranta-dues dents agudes i fortes; ataca els ramats de bestiar; agafa els bous i cabres pel coll i els dona un cop amb la cua per fer-los tirar endavant i així se'ls emporten fins a trobar un lloc segur per matar-los; si té molta gana o quan té petits, és capaç d'atacar les persones i tot; el seu nom científic és canis-lupus. Fa més anys vivia l'animal conegut per Llop

---

Carner, que sembla que es tracta del linx; aquest degollava els animals per beure'ls la sang; és de la família dels felins i el seu pes d'uns 45 Kgs.

El llop deien que sentia l'olor de la pólvora, perquè si portaves armes de foc fugia corrents. L'avi contava que n'havia vist 6 o 7 damunt de la Plana de Fau, com també que n'havia trobat un pel camí de la Romiguera. Ens deia que una vegada un llop va matar l'ermitana de l'Abellera de Prades i que uns dies més tard un home de Prades va anar a l'esmentada ermita i, pensant mentalment "aquí en aquesta escala el llop matà l'ermitana", de sobte un llop se li tirà a sobre; el bon home aconseguí treure's el ganivet (que en aquell temps tothom en portava) i el clavà a l'animal atacant-lo, aquest féu un udol i morí, ell marxà corrents cap a Prades i quan arribà a la vista de la població s'adonà que el seguien 6 o 7 llops que havien sentit l'udol del llop moribund; aconseguí arribar a la seva casa sense novetat però molt espantat.

Com molt bé diu el títol, Salvador Rius i Isern ens explica de la manera que varen deixar d'existir els llops i alguns desgavells que varen ocasionar.

Salvador Rius i Isern va néixer al maig de l'any 1899; és fill del mas de Plana (Cabrera); ha viscut molts anys a Bonretorn i actualment viu a Alcover. Es va casar amb Maria Altès amb la qual va tenir tres fills. La seva feina ha estat la pagesia, encara que també s'ha dedicat a la caça i ha treballat al bosc.

Salvador Rius i Maria Altès, la seva esposa.

El nostre entrevistat explica coses que ha viscut, però també coses que el seu pare li ha explicat; per exemple, això:

— El meu pare, la primera vegada que va veure un llop fou el mas d'Albert; era un hivern molt nevat. En sentir un soroll van sortir a fora i hi havia uns llops. Amb un trabuc en van matar un; els altres es van escapar.

— *Tenim entès que aquestes bèsties feien bastant de mal entre les persones que vivien en els masos.*

— Sí, efectivament; una mica més cap aquí, que els llops s'anaven perdent, a ca l'Ardena i a ca Feliu s'ajunten. A ca l'Ardena tenien dos bous i una somereta i els portava una dona al defora. Un dia li va sortir un llop i li va matar la somera. També us puc dir que es van perdre els llops i va quedar una lloba, que es va posar bé d'un gos blanc que tenien al mas de Joan Bo. Aquesta lloba va anar a criar a la Font de l'Om, al mas de Gomis, a la Cova de la "Pataca"; allí en va fer tres de petits. Al cap d'uns dies, la lloba va caminar uns 3 Kms. fins a Cabrera, on hi havia cal Senyor i ca l'Escolà. Hi havia una nena asseguda a la porta i la lloba la va pendre. Cap al tard (com era costum de tenir la nena a casa), no hi era; amb molta esgarrifança, tota la gent d'allí i dels masos veïns la van buscar; però com que era de nit va ser impossible continuar. Un cop es va fer de dia, van tornar a buscar el rastre i *llavons* sí que la van trobar. Van veure sang i *puetades*, ho van seguir i van arribar a la Cova de la "Pataca"; allí també van trobar una mà i un peu. El fet, com podeu veure, va ser molt esgarri-fós i tràgic; la gent va agafar molta més malícia i por als llops.

Realment, viure en un mas era molt perillós, ja que aquestes bèsties no respectaven les persones ni els animals que podien ser d'ús domèstic; per això, s'havia d'estar alerta i no és gens estrany que la gent que hi vivia tingués sempre, a part d'una bona punteria, una escopeta, trabuc o alguna cosa molt semblant i, a l'hora de traslladar-se d'un mas a l'altre o d'un mas al poble, com que quasi sempre ho feien a peu, anaven proveïts d'un ganivet.

— Després, la lloba es va tirar al defora. Un dia baixaven de Capafons per un camí (per cert, que sortien del poble a les dues de la matinada), un matrimoni amb un ruc i portaven per tota llum una llanterna. Anaven a mercat; no puc precisar amb seguretat si era a Reus o a Valls; però això no importa; el fet és que la lloba es va tirar damunt de l'home; ell, tot defensant-se, la va agafar pel coll i van caure tots dos a terra. L'home tenia les mans agafades a la lloba, no podia agafar el *ganivet*, per això li deia a la seva dona: "Treu-me el *ganivet* de la faixa i burxa-li la panxa", però ella va quedar amb les cames serrades i no ho va poder fer. Després, quan va afluir i l'home es podia treure el *ganivet*, la lloba va donar un esporruc i va marxar. Uns dies més tard, a Capafons hi havia l'Ermitana de l'Abellera que guardava *tocinos* al rostoll; era el temps de batre i s'estava a l'ombra d'un perelloner; hi va anar la lloba i la va mossegar, l'ermitana es va emparrar a dalt de l'arbre i la lloba s'entretenia a llepar-li la sang que li anava caient (diuen que la sang de les persones és molt dolça per als animals); va

---

cridar auxili i hi va anar gent i la lloba es va escapar. L'endemà hi havia un home que traguava garbes i també li va sortir la lloba. Se li va tirar damunt; l'home la va esquivar; però li va fregar el braç; va cridar auxili; els que batien, en sentir-lo, van anar al lloc i la van matar; un amb un destaló, l'altre amb una forca, un altre amb una falç. *Llavorens* van quedar els tres petits; aquests també van ser morts. Un el van matar als Cogollons; per cert que era un que li deien "El Gat dels Cogollons"; anava a caçar conills i el va veure i va disparar i el va ferir; va caure en un clot d'aigua i allí va morir. L'altre va atracar la gàbia de les gallines del mas d'Antoni; allí també el van matar. I l'altre el van matar a dalt de la Cadeneta.

– *Així, segons dieu vós, aquests varen ser els últims llops a les nostres contrades?*

– Sí, sí; en aquests temps ja es va perdre la mena d'aquestes bèsties i mai més no n'hi ha hagut. També us puc dir que els pastors tenien gossos llops per a defensar el ramat; però portaven al coll un collar amb unes punxes molt afilades i llargues, per a defensa dels llops, ja que aquests atacaven al coll de les seves preses i, com podeu imaginar, amb aquesta protecció era impossible que els fessin mal al coll.

Ecòlogicament, fou una llàstima que es perdessin aquests animals de les nostres terres; però hem de reconèixer que causaven molt de mal a les persones i animals domèstics.

ENTREVISTA RECOLLIDA PER
ANDREU BARBARÀ I CAMAFORT i
M.ª TERESA FIGUERAS I JOVÉ